



25.85x28.73	1	עמוד 8	הארץ - כותרת	25/03/2024	89700488-4
כרוניקות של החברה להגנת הטבע החברה להגנת הטב - 83364					

# ביבשה או בים, נפט וגז קודמים לשיקולי סביבה וגם להתחייבות ישראל למאבק במשבר האקלים

ישראל התחייבה להקטין את תלותה בדלקים פוסיליים ולהאיץ המעבר לאנרגיות מתחדשות, אך בפועל היא מסבסדת ומקדמת את המשך הזיהום

## צפירי רינת

בשבוע שעבר, יום לאחר פרסום דו"ח מבקר המדינה שעסק בכישלונות ההיערכות למשבר האקלים, נערכה ישיבה של מועצת רשות מקרקעי ישראל (רמ"י). על סדר היום היו בעיקר נושאי התיישבות ותוכניות בנייה. הסעיף האחרון שנדון בישיבה עסק במתן היתר לחברה פרטית בשם רא"ם לתכנון וניצולם להפקת נפט, באזור מישור רותם בנגב. בסוף הדיון החליטה המועצה לאשר את בקשת רא"ם, מה שעשוי לסייע לה בקבלת היתר גם ממוסדות התכנון.

החלטת המועצה היא הודמ"ג נות להוכיח כי ישראל התחייבה להקטין את תלותה בדלקים פוסיליים ולהאיץ את המעבר לשימוש באנרגיות מתחדשות, כחלק מההתמודדות עם משבר האקלים. בפועל, ניתן עידוד ממשלתי ליוזמות שונות של ניצול דלקים – וכתוצאה מכך להמשך פליטת גזי חממה, זאת, לצד השלכות נוספות ובעייתיות של יוזמות אלו על הסביבה.

במישור רותם מתקן זיקוק שחומר הגלם שלו, בנוסף לפזלים, יהיה פסולת פלסטיק. לפי חברת רא"ם, המתקן תורם לסביבה משום שהוא יפיק אנרגיה שתביא לצמצום בפסולת פלסטיק מזהמת. טיעון זה לא שיכנע את ארגוני הגנת הסביבה או את המשרד להגנת הסביבה: לפני הדיון במועצת רמ"י, קיבלו חברי ריה מכתב מטעם החברה להגנת הטבע, גרינפיס וארגון רופאי בריאות הציבור. במכתב הוסבר כי הפקת פצלי שמן גורמת לפליטת זיהום אוויר בכל שלבי התהליך – החל בכריית החומר, דרך שינועו ועד תהליך הזיקוק עצמו.

בחוות דעת של המשרד להגנת הסביבה, שהוגשה לוועדת תכנון במחוז דרום שדנה בתוכנית, צוין כי שריפת פסולת פלסטיק לצורך הפקת נפט היא פתרון נחות מבחינה סביבתית

לעומת חלופות כמו מיחזור. במשרד הדגישו כי פעילות כזו סותרת את התחייבויותיה הבינלאומיות של ישראל במניעת משבר האקלים.

## עוד חיפוש בים

מרחב גדול נוסף לחיפוש והפקת נפט וגז נמצא בים התיכון, במים הריבוניים והכלכליים של ישראל. מועצת הנפט במשרד האנרגיה, שאחראית על מתן אישורים לחיפוש נפט וגז, אמורה לדון בקרוב במתן רישיון לחיפוש בשטח הנקרא "מקבץ E", בתחום המים הכלכליים של ישראל. ההחלטה לפתוח את השטח לחיפוש ניתנה במועצה כבר לפני כשנה וחצי. באחרונה ניסתה החברה

## במישור רותם בנגב מתוכנן מתקן זיקוק נפט שיופק מפצלי שמן – ומשריפת פלסטיק

להגנת הטבע למנוע את הדיון הצפוי, בין היתר בטענה כי מתן רישיון כזה פוגע גם הוא במחויבות של ישראל למניעת פליטה של גזי חממה ויביא בפרט על לעלייה דרמטית בפליטות טיעון נוסף נוגע להשלכות האקולוגיות של חיפוש והפקת נפט וגז בים, בייחוד בשטח המדובר שבו התגלו בשנים האחרונות מערכות אקולוגיות ייחודיות למים עמוקים. כך למשל, מתרחשת בו תופעה גיאולוגית הנקראת אבעבועים

– מוקדים של פעפוע גז מקרקעית הים. גז זה הוא הבסיס למערכת אקולוגית שלמה הכרולת חיידקים שמפיקים אנרגיה מהגז, לצד תולעים, קיפודים וכוכבי ים, רכיכות ודגים. לטענת החברה להגנת הטבע, בעת פתיחת השטח לא יהיה בידי מועצת הנפט את מלוא המידע על החשיבות האקולוגית של האזור, והנוק החמור שייגרם לה מחיפוש והפקת נפט וגז.

## גב ומיחון ממשלתי

בתוך כך, בימים אלה אמור משרד ראש הממשלה להחליט אם להיענות לבקשה של חברת קצא"א להגדיל את כמות הנפט שמותר לה לאחסן ולשנע, במסגרת הסכם לשינוע נפט בינה

לבין גופים עסקיים באיחוד האמירויות. במשרד ראש הממשלה הוזמנו גורמים שונים להביע את עמדתם בנושא, ושמעו מארגון נוסף להגנת הסביבה על הסכנה של דליפת נפט ליד המתקנים להתפלת מים באשקלון או בשונית האלמורגים באילת. חשש נוסף הוא מפני החמרת מפגעי הריח ואיכות האוויר שאשקלון כבר סובלת מהם, בגלל אחסון כמויות גדולות של נפט. איגוד ערים לאיכות סביבה של נפת אשקלון מתנגד באופן נחרץ להגדלת היקף אחסון הנפט ליד העיר, לאור ריבוי מקרי עבר של דליפות ומפגעי ריח שמקורם בפעילות קצא"א. התמיכה הממשלתית בניצול דלקים פוסיליים נמשכת גם

בזכות סבסוד נרחב של השימוש בהם. כפי שנכתב בדו"ח המבקר, מדובר בעיקר בהקלות במיסוי על שימוש בדלקים או הפחתה בתמלוגים מהרווחים של מכירת משאבים אלו. בעשר השנים האחרונות, היקף הסבסוד הזה הוכפל כמעט. "תמיכות אלו פועלות כתמריץ כלכלי ומגבירות את הביקוש לדלקים פוסיליים, במקום להסיט את הביקוש לחלופות אחרות או לטובת התייעלות אנרגטית" נכתב בדו"ח. וכאשר יש גב ממשלתי למיזמים חדשים וסבסוד נדיב לשימוש בדלקים, אפשר להעריך מה יהיו מסקנותיו של דו"ח המעקב הבא על הטיפול במשבר האקלים.

אסדת הקידוח לווייתן, ב-2021. מועצת הנפט במשרד האנרגיה אמורה לדון במתן רישיון לחיפוש נפט וגז בשטח נוסף במים הכלכליים של ישראל. צילום: אמיר כהן/רויטרס